

godt være sagt paa anden Maade, nemlig saaledes, at for de saakaldte Tiendepartsgaarde, altsaa dem, der er overgivet til fri Raadighed ved Høveriets Afskaffelse og ved Afløsning af Fæste, samt for de Lejehuse, der falder ind under 2det Afsnit af Loven af 30. Juni 1919, skal Jagtret og Brugsret følges ad. Det er en stærk Begrænsning af det store Princip, at de altid skal følges ad.

Jeg vil gerne i min Omtale af § 9 begynde med at fastslaa, at der er en glædelig Overensstemmelse mellem os, idet vi i Virkeligheden er enige om, at Jagtret og Ejendomsret, som Tilfældet har været i Hundreder af Aar her i Landet, skal følges ad. Jeg glæder mig over, at denne Overensstemmelse er til Stede. Jeg tror, at hvis vi mødes i Ønsket om at bevare de vildtlevende Dyrearter i den danske Natur, er det meget vigtigt, at Jagtret og Ejendomsret følges ad, fordi Ejeren har en ganske anderledes Interesse i at bevare Vildtbestanden end Forpagteren. Det er en Erfaring, der bekræftes Gang paa Gang, at naar Jorden forpagtes ud, saaledes at Jagtretten følger med, gaar det i ganske særlig Grad ud over de vildtlevende Dyr, der da ganske mangler den Beskyttelse, der ligger i en vedvarende Interesse fra Brugers Side.

Det, det her drejer sig om, er, for at sige det kort, den Stilling, som Lejehusmænd paa Landet og Brugere af Tiendepartsgaarde har. I det Lovforslag, jeg har haft den Ære at fremsætte for det høje Ting, har jeg ment det rigtigt at indføre den Bestemmelse, at der skal gives Lejehusmændene fuld Godtgørelse for den Skade, der lides. Nu siger det ærede Medlem, at fuld Godtgørelse er ikke tilstrækkelig. Jeg synes dog, det er lidt betænkeligt at sige, at fuld Godtgørelse er ikke tilstrækkelig. Det ligger jo i selve Ordet „fuld Godtgørelse“, at det maa være tilstrækkeligt. Kan man forlange mere end fuld Godtgørelse for Skaden?

Nu siger det ærede Medlem som Forklaring paa denne ejendommelige Udtalelse, at man kan ikke vurdere den Skade, der er sket, og han nævner som Eksempel: Hvorledes kan Vurderingsmændene se den Skade, der er sket paa en Roemark, naar de kommer 1—2 Maaneder efter? Ja, jeg vil nu anbefale — og jeg antager, det vil blive det almindelige, hvis denne Paragraf vedtages —, at man lader Skaden vurdere, saa snart den er sket, eller i hvert Fald tager Syn over, at det virkelig er Vildtskade, der foreligger, og ikke noget andet; det vil sikkert være nødvendigt. Men ellers mener jeg, at man meget vel kan vurdere, ikke blot hvad de

Roer var værd, der blev ødelagt en Gang i Juni Maaned f. Eks., men hvad de kunde være blevet til, og hvad Skade der er forårsaget i hele den paagældende Bedrift. Og det er virkelig ogsaa min Opfattelse — og jeg er villig til at forhandle om, at det indsættes i Loven —, at det ikke blot er den direkte Skade, der sker paa den paagældende Afgrøde, men ogsaa den indirekte Skade, der sker paa hele Virksomheden og Bedriften, derigennem at et enkelt Led af Sædskiftet maaske kan blive revet ud, saa Kvægholdet og hele Produktionen lider et Skaar, der medfører et Tab, som gaar ud over den direkte Markskade, der fandt Sted i Øjeblikket. Hvis det ærede Medlem ønsker, at vi sætter noget saadant ind, altsaa at ikke blot det direkte Tab, der er sket, men ogsaa det indirekte, der er forårsaget paa Bedriften, skal godtgøres, er jeg villig til at tage et saadant Ændringsforslag under Overvejelse.

I det hele taget maa jeg hævde, at indtager disse Lejehusmænd en Særstilling i Retning af at blive udsat for Skade ved Ejerenes Vildt, saa indtager de sandelig ogsaa en Særstilling i den Henseende, at de har Adgang til en Erhvervsindtægt, enten selv eller ved Udlejning til fremmede, som i visse Tilfælde mangen Gang overstiger den Brugsværdi, som knytter sig til det paagældende Lejehus; og da de gik ind som Lejere, var det dog ifølge en frivillig Overenskomst, en Beslutning fra deres Side, og de var kendt med de Forhold, de gik ind til. Og skal Loven være givet ens for alle, saa skal man dog være varsom med at gribe ind paa den Maade, at man pludselig tillægger dem Adgang til at udøve en Jagtret, en Adgang, som mangen Gang maaske overstiger selve det Erhverv, som de driver som Jordbrugere paa det paagældende Sted. Jeg kan kun sige til det ærede Medlem, at dette er et Spørgsmaal, som jeg mange Gange har overvejet, for det er et vanskeligt Spørgsmaal, men jeg har af disse Grunde fundet, at den rimeligste og bedste Løsning er den, at man siger som saa: I skal have fuld Godtgørelse for den Skade, I lider, baade direkte og indirekte, men vi griber ikke ind i det frie Kontraktforhold, som i sin Tid er oprettet.

Vil man fra Godsejernes Side sige, at der alligevel gribes ind her, saa maa jeg indrømme, at dette er en Undtagelsesbestemmelse overfor de Lejehusmænd, for hvilke vi tidligere har givet den Undtagelseslov, at de skulde have 8 Aars Lejeret. Men jeg mener ogsaa, det kan være berettiget, at der er i visse Tilfælde en Undtagelsesstilling for